

بحران هویت و آنومی

مقالات دومین همایش ملی آسیب‌های اجتماعی در ایران، ۱۳۹۱

با همکاری:

شورای اجتماعی وزارت کشور، شورای اسلامی شهر تهران، معاونت امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران، دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی، مؤسسه تحقیقات تعاون دانشگاه تهران، مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی دانشگاه تهران، مرکز پژوهش‌های گردشگری دانشگاه تهران، دفتر پژوهش‌های رادیو، فرهنگستان علوم، مؤسسه تصویر شهر (سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران)، شرکت صنعتی هواپار، انتشارات مبتکران، انجمن اقتصاد اسلامی ایران، انجمن جامعه‌شناسی، آموزش و پرورش ایران، مؤسسه پژوهشی توسعه رایمند

جلد پنجم:

بحران هویت و آنومی

انجمن جامعه‌شناسی ایران

و

شورای اجتماعی کشور

سرشناسه: همایش ملی آسیب‌های اجتماعی در ایران (دومین: ۱۳۹۱؛ تهران)
عنوان و نام پدیدآور: بحران هویت و انومی / [برگزارکننده] انجمن جامعه‌شناسی
ایران و شورای اجتماعی کشور.
مشخصات نشر: تهران: آگاه، ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری: ۱۸۴ ص.: جدول، نمودار: ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.
فروست: مجموعه مقالات دومین همایش ملی آسیب‌های اجتماعی در ایران؛ جلد پنجم.
شابک: 978-964-416-329-6
وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا.
یادداشت: کتابنامه

موضوع: مسائل اجتماعی -- ایران -- کنگره‌ها
موضوع: انحراف اجتماعی -- ایران -- کنگره‌ها
موضوع: هویت -- جنبه‌های اجتماعی -- ایران -- کنگره‌ها
موضوع: هنجارگسیختگی اجتماعی -- ایران -- کنگره‌ها
شناسه افزوده: انجمن جامعه‌شناسی ایران
شناسه افزوده: ایران. وزارت کشور. شورای اجتماعی
رده‌بندی کنگره: ت ۱۳۹۱ ۱۸۵۸۳/۲/۱ HN ۶۷۰
رده‌بندی دیویی: ۳۶۱/۱۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی: ۳۶۴۶۷۹۶

کتابخانه مرکز پژوهش‌های شورای اسلامی شهر تهران
شماره ثبت: ۱۷۴۷
تاریخ: ۱۴۰۴/۱۱/۱۹

مجموعه مقالات دومین همایش ملی
آسیب‌های اجتماعی در ایران، ۱۳۹۱
جلد پنجم:

بحران هویت و انومی
چاپ یکم: زمستان ۱۳۹۳، آماده‌سازی، حروف‌نگاری و نظارت بر چاپ: دفتر انتشارات آگاه
(حروف‌نگاری و صفحه‌آرایی: سمیه حسینی؛ نمونه‌خوانی: فرهاد گلچین)
طراح جلد: محمودرضا لطیفی
لیتوگرافی: طاووس رایانه، چاپ: منصور، صحافی: چاوش
شمارگان: ۱،۱۰۰ نسخه
همه حقوق چاپ و نشر این کتاب محفوظ است

انتشارات آگاه
خیابان انقلاب، شماره ۱۳۴۰، تهران ۱۳۱۴۶

فروش اینترنتی: www.agahbookshop.ir

دومین همایش ملی آسیب‌های اجتماعی ایران، ۱۳۹۱

برگزارکننده: انجمن جامعه‌شناسی ایران

دبیر همایش: میرطاهر موسوی

اعضای شورای علمی: تقی آزادارمکی (دانشگاه تهران)، شیرین احمدنیا (دانشگاه علامه طباطبایی)، حمید انصاری (دانشگاه تهران)، سوسن باستانی (دانشگاه الزهرا)، پرویز پیران (دانشگاه علامه طباطبایی)، ابراهیم حاجیانی (دانشگاه شاهد)، هادی خانیکی (دانشگاه علامه طباطبایی)، معصومه دژمان (دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی)، حسین دهقان (انجمن جامعه‌شناسی آموزش و پرورش)، علی ربیعی (دانشگاه پیام نور)، حسن رفیعی (دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی)، حسین راغفر (دانشگاه الزهرا)، فریبرز رییس دانا (دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی)، محمدجواد زاهدی مازندرانی (دانشگاه پیام نور)، امیرحمزه زینالی (دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی)، حمیرا سجادی (دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی)، حسین سراج‌زاده (دانشگاه تربیت معلم)، ژاله شادی‌طلب (دانشگاه تهران)، ملیحه شیانی (دانشگاه تهران)، داور شیخاوندی (دانشگاه آزاد اسلامی)، مریم شریفیان‌ثانی (دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی)، انور صمدی‌راذ (دانشگاه علامه طباطبایی)، غلامرضا غفاری (دانشگاه تهران)، آمنه ستاره فروزان (دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی)، محمدامین قانع‌راد (مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور)، سعید مدنی قهفرخی (دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی)، احمد مسجدجامعی (شورای شهر)، علیرضا محسنی تبریزی (دانشگاه تهران)، محمدعلی محمدی (دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی)، پروانه محمدخانی (دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی)، میرطاهر موسوی (دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی)، سعید معیدفر (دانشگاه تهران)، محمد میرزایی (دانشگاه تهران)، علی حسین نجفی ابرندآبادی (دانشگاه شهید بهشتی)، روشنگر وامقی (دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی)، مروان وامقی (دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی)، منصور وثوقی (دانشگاه تهران).

دبیرخانه: ایوب نافی، مونا فلاح، اعظم فلاح، امیرکمالی، مریم پورمیرغفاری، زهره قدیمی، ژاله اشرفی، معصومه زینالی، صدیقه وحیدی‌نیا، رضا فضل‌اله‌نژاد، مصطفی فیض اردکانی، سمانه حکیم‌شاه، جمشید دولت‌آبادی، مهین‌دخت جوان‌نشان، طیبه کسرابی، متین رمضانخواه، شیما علیزاده.

فهرست

- دباجه ۹ نوشته میرطاهر موسوی
- مقدمه ۱۳ نوشته سیدمر ترضی میرباقری
- بررسی رابطه بی سازمانی محیطی و احساس امنیت (مطالعه موردی شهر کرج) نوشته حبیب احمدی، علی عربی ۱۵
- بررسی زمینه‌های سیاسی و جامعه‌شناختی بحران هویت در دوران پس از انقلاب اسلامی ایران نوشته محمدعلی توانا، منیژه بیگلری ۳۷
- بررسی مفهوم آنومی نهادی
- نوشته ارش حیدری، کریم رضادوست، شهروز فروتن‌کیا ۵۷
- بررسی جامعه‌شناختی نقش گذران فراغت در برساختن هویت ملی جوانان نوشته باقر ساروخانی، محمد میرزایی ملکیان ۷۱
- موسیقی زیرزمینی بازنمای دغدغه جوانان در مورد مسائل اجتماعی نوشته سمیه شکفته ۹۳
- بررسی عوامل مؤثر بر گرایش زنان به طالع‌بینی (مطالعه موردی: زنان حاضر در آرایشگاه‌های زنانه شهر تهران در تابستان ۱۳۹۰)
- نوشته لیلا شعبانی، سیدمهدی سلطانی ۱۲۳
- مقایسه برخی از شاخصه‌های نابسامانی اجتماعی (۱۳۵۳-۱۳۸۳)
- نوشته عباس عبدی ۱۳۴

میزان بحران هویت بین دانش‌آموزان و عوامل مؤثر بر آن

۱۴۹ نوشته فاطمه گلستان جهرمی، معصومه گلستان جهرمی

پورنوگرافی در جهان و ایران

۱۶۷ نوشته سعید یارمحمدی

دیباچه

با نگاهی گذرا به سیر تحول جوامع انسانی می‌توان دریافت که انسان، حیات جمعی و آسیب‌های اجتماعی همزاد یکدیگرند. «آسیب‌های اجتماعی»، اگرچه باید خاطر نشان کرد واقعیتی دیرپا محسوب می‌شود، لیکن مفهومی نسبتاً نوظهور و مربوط به دوره ضرب‌آهنگ سریع توسعه پس از انقلاب صنعتی است که با خود مهاجرت وسیع، انباشت جمعیت شهری، رشد شتابان شهرها و کلان‌شهرها، تغییر نوع و شکل روابط انسانی و ظهور عصر جدید، تکثیر و تجمع آسیب‌های اجتماعی را به همراه داشته است.

از این رو، برخی تحلیل‌گران بروز و تشدید انحراف‌ها و آسیب‌ها را محصول توسعه دانسته، بر آن خرده گرفته و توسعه را به تازیانة نقد و نفرین نواخته‌اند. لیکن بر اهل خرد نیک هویدا است که توسعه اصولی، ذاتاً واجد بار اخلاقی است، نیل به رفاه مادی و معنوی جامعه را توأمأ مدنظر دارد، و افزایش نامالایمات و کجروی‌ها حاصل اجرای ناصحیح برنامه‌های توسعه و فارغ از مقتضیات فرهنگی، اجتماعی و تاریخی جامعه است.

در انتهای هزاره دوم و در آغاز سومین هزاره، مسائل و آسیب‌های اجتماعی بیش از پیش خود را به بشریت تحمیل کرده‌اند و در جوامع گوناگون، اعم از توسعه یافته، در حال توسعه و یا کم‌تر توسعه یافته، به اشکال و گونه‌های متفاوت جاری شده‌اند.

سرزمین ایران نیز از این واقعیت مستثنا نبوده و بنا بر دلایل متعددی نظیر موقعیت ژئوپلتیکی، سابقه تاریخی، تغییرات جمعیتی، رشد شتابان شهرها، اجرای برنامه‌های متنوع و گاه متضاد توسعه در یکصد سال اخیر، ناپایداری اجتماعی و سیاسی، رویه‌های مدیریتی و حکمرانی، شکاف‌های اجتماعی،